

04070, м. Київ, вул. Борисоглібська, буд. 3, 5-й поверх,
тел: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, веб-сайт: www.unba.org.ua

5th floor, 3 Borysoglibska st., Kyiv, 04070, Ukraine
phone: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, web-site: www.unba.org.ua

Уповноваженому
Верховної Ради України з прав людини
Дмитру ЛУБІНЦЮ
вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008

Шановний пане Дмитре!

До Конституційного Суду України звернулася адвокат Бухтоярова Оксана Василівна з клопотанням перевірити на відповідність Конституції України (конституційності) абзац п'ятнадцятий частини першої статті 1, підпункт «в» пункту 2 частини першої статті 3, частину першу статті 45, частину першу статті 51¹ Закону України «Про запобігання корупції», пункт 1 частини першої статті 238 Кодексу адміністративного судочинства України.

Третя колегія Другого сенату Конституційного Суду України Ухвалою від 15 червня 2023 року відкрила конституційне провадження у цій справі.

Другий Сенат Конституційного Суду України Ухвалою від 11 липня 2023 року № 47-у (ІІ)/2023 ухвалив провести розгляд цієї справи у формі письмового провадження.

Другий Сенат Конституційного Суду України Ухвалою від 13 вересня 2023 року № 61-у (ІІ)/2023 ухвалив змінити з письмового на усне провадження у цій справі за конституційною скаргою Бухтоярової О.В. щодо відповідності Конституції України (конституційності) абзацу п'ятнадцятого частини першої статті 1, підпункту «в» пункту 2 частини першої статті 3, частини першої статті 45, частини першої статті 51¹ Закону України

«Про запобігання корупції», пункту 1 частини першої статті 238 Кодексу адміністративного судочинства України та провести розгляд справи за участю представників суб'єкта права на конституційну скаргу, Верховної Ради України, Президента України та залучених до участі в розгляді справи представників Національного агентства з питань запобігання корупції та Національної асоціації адвокатів України (далі за текстом скорочена назва – НААУ).

14 лютого 2024 року на відкритій частині пленарного засідання Другого сенату Конституційного Суду України, за участю сторін у справі та залучених до участі у розгляді справи учасників, представником Верховної Ради України у Конституційному Суді України заявлено відвід судді Конституційного Суду України внаслідок чого оголошено перерву на невизначений строк.

Відповідно до конституційної скарги Бухтоярова О.В. звернулася до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність:

1) частині першій статті 19 Конституції України (конституційність):
– абзац п'ятнадцятий частини першої статті 1, яким визначено значення терміну «суб'єкти декларування» Закону України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700–VII (далі – Закон № 1700).

Викладена редакція абзацу п'ятнадцятого частини першої статті 1 (Суб'єкти декларування – особи, зазначені у пункті 1, підпунктах «а» і «в» пункту 2, пункті 4 частини першої статті 3 цього Закону, інші особи, які зобов'язані подавати декларацію відповідно до цього Закону);

– підпункт «в» пункту 2 частини першої статті 3 Закону № 1700, яким визначено коло осіб (суб'єктів), на яких поширюється дія Закону № 1700. *Викладена редакція підпункту «в» пункту 2 частини першої статті 3 (Представники громадських об'єднань, наукових установ, навчальних закладів, експертів відповідної кваліфікації, інші особи, які входять до складу конкурсних та дисциплінарних комісій, утворених відповідно до Закону України «Про державну службу, Закону України «Про службу*

в органах місцевого самоврядування, інших законів (крім іноземців-нерезидентів, які входять до складу таких комісій), Громадської ради доброчесності, утвореної відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» і при цьому не є особами, зазначеними у пункті 1, підпункті «а» пункту 2 частини першої цієї статті);

– частину першу статті 45 Закону № 1700, якою визначено порядок подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Викладена редакція частини першої статті 45 (Особи зазначені у пункті 1, підпунктах «а», «в» і «г» пункту 2 частини першої статті 3 цього Закону, зобов'язані щорічно до 1 квітня подавати шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Національного агентства декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (далі – декларація), за минулий рік за формою, що визначається Національним агентством);

2) частині другій статті 19 Конституції України (конституційність) частину першу статті 51¹ Закону № 1700, якою визначено порядок проведення контролю та перевірки декларацій.

Викладена редакція частини першої статті 51¹

(Національне агентство проводить щодо декларацій, поданих суб'єктами декларування, такі види контролю:

- 1) щодо своєчасності подання;
- 2) щодо правильності та повноти заповнення;
- 3) логічний та арифметичний контроль).

3) частинам першій, другій, шостій статті 55 Конституції України (конституційність) пункт 1 частини першої статті 238 Кодексу адміністративного судочинства України від 06 липня 2005 року № 2747-IV (далі – Кодекс), яким визначено, що суд закриває провадження у справі, якщо справу не належить розглядати за правилами адміністративного судочинства.

Викладена редакція пункту 1 частини першої статті 238 (Суд закриває провадження у справі, якщо справу не належить розглядати за правилами адміністративного судочинства).

Бухтоярова О.В. стверджує, що застосування Великою Палатою Верховного Суду пункту 1 частини першої статті 238 Кодексу щодо її позовних вимог **порушують її конституційні права**, гарантовані частинами **першою, другою, шостою статті 55 Конституції України**. Крім цього, скаржниця зазначає, що застосування до неї як до адвоката – члена дисциплінарної палати кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури (далі – КДКА) Закарпатської області, абзацу п'ятнадцятого частини першої статті 1, підпункту „в“ пункту 2 частини першої статті 3, частини першої статті 45 Закону № 1700, визнання її суб'єктом декларування та зобов'язання у вигляді повідомлення подати декларацію порушує принцип, встановлений частиною першою статті 19 Конституції України. Також вона зазначає про порушення частини другої статті 19 Конституції України внаслідок застосування у її справі частини першої статті 51¹ Закону № 1700, оскільки, на її думку, оспорюваний припис не містить повноважень направляти повідомлення адвокату – члену дисциплінарної палати КДКА.

Оскільки безпідставне та протиправне вимагання від членів ВКДКА та членів дисциплінарної палати КДКА з боку Національного агентства з питань запобігання корупції подавати декларацій як особи, які наділенні повноваження на виконання функцій держави є порушенням прав та свобод громадянина та є втручання з боку державних органів у відносини самоврядного інституту адвокатури, Рада адвокатів України неодноразово на своїх чергових та позачергових засіданнях ухвалювала рішення про звернення до Президента України, Голови Верховної ради України, керівництва НАЗК, тощо, однак бажаного результату досягнуто, не було.

Для прикладу, у кінці 2023 року НААУ звернулася до Голови Верховної Ради України з приводу негайного вирішення питання щодо

усунення правової невизначеності в частині декларування членів ВКДКА та членів дисциплінарних палат КДКА.

12 жовтня 2023 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України про визначення порядку подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування» № 3384-IX, який одночасно відновив кампанію декларування за 2021-2022 роки, яка тривала до 31 січня 2024 року.

НАЗК на своєму офіційному вебсайті <https://nazk.gov.ua/uk/> розмістило підготовлене ними роз'яснення від 13 листопада 2023 року відповідно до якого суб'єктами на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції» відповідно до пп. «в» п.2 ч.1 ст. 3 Закону, зокрема (але не виключно), є члени Дисциплінарної комісії арбітражних керуючих, Дисциплінарної комісії приватних виконавців, **члени Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури, дисциплінарних палат кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури.**

05 березня 2021 року Верховною Радою України прийнято за основу Проект Закону про внесення змін до частини 5 статті 45 Закону України «Про запобігання корупції» щодо усунення невизначеності обов'язків членів органів адвокатського самоврядування стосовно заповнення та подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

16 березня 2021 року Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики розглянув на своєму засіданні зауваження та пропозиції, що надійшли від суб'єктів права законодавчої ініціативи до проекту Закону України про внесення змін до частини п'ятої статті 45 Закону України «Про запобігання корупції» щодо усунення невизначеності обов'язків членів органів адвокатського самоврядування стосовно заповнення та подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (*реєстр. № 3602*), прийнятого Верховною Радою України 05 березня 2021 року (*Постанова Верховної Ради України*

№ 1330-IX) за основу із скороченням строку його підготовки до другого читання.

Комітет рекомендував Верховній Раді України прийняти в другому читанні і в цілому проект Закону України про внесення змін до частини п'ятої статті 45 Закону України «Про запобігання корупції» щодо усунення невизначеності обов'язків членів органів адвокатського самоврядування стосовно заповнення та подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (реєстр.№ 3602), з техніко-юридичним опрацюванням.

20 жовтня 2021 року Комітет Верховної Ради України з питань антикорупційної політики розглянув зауваження Головного юридичного управління Апарату Верховної Ради України від 29 березня 2021 року та Редакційного управління Головного управління документального забезпечення Апарату Верховної Ради України від 01 квітня 2021 року та, за результатами розгляду внесених зауважень та правок суб'єктів законодавчої ініціативи, рекомендував Верховній Раді України прийняти у другому читанні і в цілому проект Закону України (реєстр.№ 3602) з техніко-юридичним доопрацюванням та з урахуванням пропозицій (поправок) Комітету.

18 жовтня 2023 року на адресу НААУ надійшов лист Першого заступника голови Комітету з питань антикорупційної політики Верховної Ради України Ярослава Юрчишина в якому зазначено, що Комітетом внесено пропозиції до проекту порядку денного пленарних засідань десятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання, зокрема, і щодо включення до нього проекту Закону (реєстр. № 3602 від 05.06.2020 р.) (протокол № 144 від 30.08.2023 р.).

НААУ неодноразово публічно підкреслювала значимість законопроекту № 3602 від 05.06.2020 для адвокатів України, як такого, що усуває множинне трактування положень Закону України «Про запобігання корупції», зокрема, щодо обов'язків заповнення та подання декларацій

членами органів адвокатського самоврядування, які жодним чином не уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Законопроект №3602 від 05.06.2020, який усуває правову невизначеність щодо подання декларацій членами ВКДКА та членами ДП КДКА повністю підготовлений до голосування у другому читанні.

Враховуючи вищевикладене, керуючись ст.ст. 23, 45, 55 та 56 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», просимо Вас у межах наданих повноважень розглянути можливість про вступ Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та/або залучення Омбудсмена до участі у розгляді справи за конституційною скаргою Бухтоярової Оксани Василівни (справа № 3-79/2023(157/23), висловити свою правову позицію із окреслених питань та/або сприяти внесення в сесійну залу Верховної ради України до другого читання законопроект № 3602 для якнайшвидшого голосування.

Про прийняте рішення прошу Вас повідомити НААУ.

Додатки:

1. Копія листа Конституційного Суду України за вих. № 004-11/1-14/401 від 06.02.2024 та ухвала Другого Сенату КСУ від 13.09.2023 на 3-х арк.;
2. Копія супровідного листа НААУ до Конституційного Суду України із правовою позицією за вих. № 1693/0/2-23 від 28.09.2023 на 70-ти арк.

З повагою,

Голова

Національної асоціації адвокатів України,

Ради адвокатів України

Лідія ІЗОВІТОВА

Виконавець в НААУ Ярослав РОМАНЕНКО

098-327-73-03